

Jaarverslag 2008
Steunpunt Mantelzorg

Rode Kruis Zuidelijk Zuid-Limburg

*Dagboek van een
mantelzorger*

Adres

Maastricht

Cortenstraat 7

6211 HT Maastricht

T 043 321 50 46

F 043 321 82 81

info@voormantelzorgers.nl

www.voormantelzorgers.nl

Vilt (Valkenburg ad Geul)

Nachtegaalstraat 25

6325 AX Vilt

T 043 321 50 46

Colofon

Samenstelling/Uitgave

Steunpunt Mantelzorg

Rode Kruis ZZL

Redactie

mw. drs. E.J.M. Schulinck

Auteur dagboekfragmenten

mw. drs. J.H.M. Franssen

Grafische vormgeving

Ontwerpbureau B2B

Drukwerk

Andi Druk Maastricht

Samenwerkingspartner van

Het Nederlandse Rode Kruis

Inhoud

- p. 03 Voorwoord
- p. 04 Missie en visie
- p. 06 Personalialia
- p. 07 Dagboek van een mantelzorger
- p. 12 Ondersteuning mantelzorg
- p. 18 Speerpunten 2008
- p. 24 Samenwerkingspartners

Voorwoord

Alstublieft! Graag bieden wij u het jaarverslag 2008 aan van het Steunpunt Mantelzorg Rode Kruis Zuidelijk Zuid-Limburg. En nee..., u heeft geen foutief gedrukt exemplaar ontvangen! Ons jaarverslag ziet er dit jaar namelijk bijzonder uit.

Draai het maar eens om...en kies aan welke kant u begint met lezen! Wilt u eerst een kijkje nemen in het leven van een **mantelzorger** en geïnformeerd worden over de in 2008 door het Steunpunt Mantelzorg gerealiseerde mantelzorgondersteuning? Dan zit u aan deze kant goed! Draai het jaarverslag om en u leert een zorgvrijwilliger kennen, gevolgd door een weergave van de in 2008 gerealiseerde ondersteuning van de intensieve vrijwilligerszorg.

Aan welke kant u begint, maakt niets uit. De verhalen van deze twee mensen staan namelijk niet los van elkaar. Het leven van de mantelzorger is verbonden met het leven van de zorgvrijwilliger. Voor het hoe en waarom, verwijst ik u graag naar hun dagboeknotities.

Terugkijkend is 2008 voor het Steunpunt Mantelzorg vooral een jaar van innovatie en vooruitgang. Ontwikkeling van een nieuwe huisstijl, introductie van het mantelzorgmakelaarschap, invoering van een geautomatiseerd cliëntregistratiesysteem, initiëren van nieuwe samenwerkingsverbanden en gekozen worden als pilot voor twee grote landelijke projecten waarvan een gericht op jonge mantelzorgers en het andere op kwaliteitscertificering. Met andere woorden het Steunpunt Mantelzorg is volop in beweging... en gaat vooruit.

Ik wens u veel leesplezier!

Gertie de Veen

Directeur

Missie

Het Steunpunt Mantelzorg Rode Kruis Zuidelijk Zuid-Limburg is op regionaal en lokaal niveau dé organisatie ter ondersteuning van mantelzorg en intensieve vrijwilligerszorg. Het biedt diensten aan die erop gericht zijn burgers te steunen die onbetaald zorgen voor een ander, die vanwege een handicap, beperking of chronische ziekte, niet in staat is op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving. Het Steunpunt Mantelzorg wordt hierbij geïnspireerd door de grondbeginselen van het Rode Kruis.

Visie

Het Steunpunt Mantelzorg gaat in de ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers vraaggericht te werk. De behoeften en wensen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers zijn het uitgangspunt bij de ontwikkeling van de producten en diensten van het Steunpunt Mantelzorg. Het garandeert hen een ondersteuningsaanbod op maat waardoor zij hun zorgtaken kunnen blijven vervullen en volhouden, in combinatie met goede zorg voor henzelf en de uitvoering van andere levenstaken. Mantelzorgers en zorgvrijwilligers houden binnen deze zorg -en dienstverlening eigen regie en keuzevrijheid. Innovatie op basis van onderzoek en signalen uit het veld, en samenwerking met regionale en lokale partners in de sectoren wonen, welzijn en zorg zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

04

Doelstelling

Het Steunpunt Mantelzorg ondersteunt mantelzorgers en zorgvrijwilligers op diverse gebieden, zodat zij hun zorgtaken kunnen vervullen en volhouden, in combinatie met goede zorg voor henzelf en de uitvoering van andere levenstaken.

Doelgroep

Alle mantelzorgers uit de gemeenten Maastricht, Meerssen, Margraten, Eijsden, Valkenburg aan de Geul, Gulpen/Wittem en Vaals en de zorgvrijwilligers die hen ondersteunen.

05

Leden Bestuur

Mw. A.M.G.H. Bos - van Bun

(voorzitter)

Mw. drs. G.H.G. Leers – Poelmans

(secretaris)

Dhr. R.P.H. Klinkers RA

(penningmeester)

Mw. mr. M. H. W. Clijsen

Dhr. A. E. Kleijnen

Dhr. G. J. Stijnen

Dhr. drs. A.J.F. Knols

Mw. drs. A. Heuvelmans

(adviserend lid)

Directie

06

Mw. drs. G.H.M. de Veen

Leden Cliëntenraad (CR)

Mw. L. Bemer

Dhr. L. Curfs

Mw. mr. E. van Hezik

Mw. G. van Hooren

Mw. B. Kaetzke

Mw. T. Koot

Dhr. J. Ortman

Mw. K. Schutgens

Mw. B. Thissen-Scheffers

*Het valt niet mee
het geheugen van
mijn moeder
te zijn*

*Dagboek van een
mantelzorgster*

07

Dinsdag 15 mei

Als ik mijn moeder aan de deur zie, met haar blije lach en haar 'kom maar gauw binnen', weet ik weer precies waarom ik voor haar zorg. Op weg naar haar, het gevecht met mezelf. Ik heb lang niet altijd zin om te gaan, voel me moe van het regelen van twee huishoudens én het organiseren van de wekschema's van ons als familie en van de thuiszorg. Het valt niet mee het geheugen van mijn moeder te zijn en me elk moment weer opnieuw te realiseren, dat zij het allemaal echt niet meer kan. De ziekte van Alzheimer legt al jarenlang beslag op haar herinneringen, en in de loop van de voorbije jaren heb ik al heel wat verleden en vaardigheden van mijn moeder zien verdwijnen. Langzaam maar zeker zijn onze rollen van moeder en dochter weggeleden. Ik ben het nu, die moedert en zorgt. Gelukkig schijnt vandaag de zon, en na een kopje koffie gaan we vrolijk aan de slag. Boodschappenlijstje maken, samen inkopen doen, een wandeling in de frisse buitenlucht, met de neus in de zon op een bankje langs de Maas, en daarna zoveel mogelijk samen koken en gezellig eten met een glaasje wijn erbij. Mijn moeder vindt het heerlijk: de gewone alledaagse dingen doen, in het ritme van de tijd die zij kent. Tussen de bedrijven door neem ik de post door, kijk ik haar kleding na, laat de wasmachine draaien, poets hier en daar wat, overleg met de buurvrouwen over de buurvrouwenavond en geef tenslotte mijn moeder een ontspannend voetenbad. Als zij in de avonduren moe op de bank zit te knikkebollen, kijk ik tevreden terug op de dag. Door onze inspanningen om het gewone leven met de gewone rituelen zo lang mogelijk door te laten gaan, lukt het nog steeds om haar in haar eigen omgeving te laten wonen. Hoe lang nog?

Woensdag 16 mei

Als ik weg ga, terug naar mijn eigen leven, is het moeilijk. Voor mijn moeder is de tijd die ik er ben altijd te kort.

Het valt niet mee haar in een positieve stemming achter te laten bij Angelique, die als zorgvrijwilligster vanuit het Steunpunt Mantelzorg komt. Vaak is ze boos omdat ik vertrek. Ze wil mee en ik moet zeggen dat dat niet mogelijk is. Gelukkig weet ik dat Angelique het aankan, en dat ze samen binnen de kortste tijd plezier hebben, grapjes maken en lachen. Heerlijk vind ik het, mijn moeder in goede en vertrouwde handen achter te laten, elke week een hele middag. Op weg naar huis trekt alles nog eens aan me voorbij. Ik neem me voor nu weer even mijn eigen leven te leiden.

Donderdag 17 mei

Mijn moeder belt me vandaag wel dertig keer op. Ze weet niet meer welke dag het is, wie er komt, wat ze moet doen. Ik heb de indruk dat ze ook niet meer weet waar ze is. Ik probeer haar telkens weer gerust te stellen en uit te leggen dat ze in haar eigen flat is: kijk eens om je heen, zie je je eigen bank? Je eigen stoelen? Je eigen spullen? Zelfs door de telefoon heen zie ik mijn moeder twijfelend rondkijken, ook al herkent ze de spullen wel. Bij elk volgend telefoontje hoor ik in haar stem hoe de paniek groeit, en ik vrees voor mijn uitje vanavond. Ik heb me er op verheugd, met een van mijn vriendinnen ergens wat te gaan eten en vervolgens naar het theater te gaan. Maar ik weet dat ik niet rustig kan genieten als zij zo in paniek is. Uit ervaring weet ik dat de paniek niet meer vanzelf overgaat, omdat die vaak in een groef blijft hangen. Er moet dus iets gebeuren. Mijn zus bel ik niet, want die heeft vanavond haar yoga-avond, we hebben allemaal onze tijd voor onszelf hard nodig. Ik twijfel een tijdje, maar dan bel ik toch naar het Steunpunt Mantelzorg. Angelique heeft vaker gezegd, dat zij best even wil komen als de nood hoog is en wij niet kunnen.

Marlies, een coördinator van de zorgvrijwilligers van het Steunpunt, krijgt Angelique gelukkig aan de lijn, en regelt onmiddellijk dat ze naar mijn moeder kan gaan. "Ik zal haar rondleiden in haar eigen flat," zegt Angelique als ik haar nog even spreek. "Ik zal een uurtje blijven, thee drinken, wat puzzelen en een leuk tv-programma voor haar opzetten..." Wat een schat! Als het niet lukt mijn moeder rustig te krijgen, maar dat verwachten we niet, zal ze mijn zus later op de avond nog bellen. Ik bel mijn zus, en haal vervolgens ruimer adem. Ik laat mijn moeder los. Heerlijk is het, zo'n avondje in een andere wereld! Druk vertellen we elkaar bij de maaltijd onze wederwaardigheden. Daarna is het fijn om even in een heel andere wereld te kunnen verdwijnen. Ik geniet er ook nu nog van.

Vrijdag 18 mei

Veel geregeld. Emailbericht schrijven naar broers en zussen over de afgelopen dagen: we vertellen elkaar per computer onze ervaringen en het nieuws over de dag met onze moeder, zodat we steeds in het hier en nu kunnen insteken. Als we haar vertellen wat ze gedaan heeft, kan onze moeder zich soms nog wel iets herinneren, dus het is handig om haar programma en ervaringen te kennen. Er moet ook een nieuwe familiebijeenkomst geregeld worden, ik zoek data en stuur die mee. Het schema van de thuiszorg klopt niet, en de planning voor het komende weekend moet veranderd worden. Ik bel verschillende keren voordat ik de planner aan de lijn heb. Als het me uiteindelijk lukt, vraag ik meteen de coördinator aan de lijn om een afspraak te maken voor een evaluatiegesprek. Ik nodig Tanja, een mantelzorgconsulent van het Steunpunt Mantelzorg, uit om erbij te zijn. Het is fijn om zo'n gesprek niet alleen te hoeven doen. Ook het gedoe rond de nieuwe zorgindicatie is tijdrovend.

Het telefoneren met telkens weer een andere mevrouw die ik alles weer van voren af aan moet uitleggen erwaart ik als een geduldproef. En waarom denken die mensen altijd dat ze je elk moment van de dag kunnen terugbellen? Mijn hemel, wat een bureaucratie en gedoe. Kunnen ze nu werkelijk niet één persoon op een dossier zetten? De dag gaat voorbij met allerlei regelingen en ik kom nauwelijks toe aan mijn eigen plannen. Ik bel mijn zus om met haar even door te praten hoe het deze week gegaan is. We checken of alles voor de komende week in orde is. Mijn werk, het schrijven van een artikel voor een vakblad, blijft liggen. Dat moet ik dus morgen maar oppakken. Er moet ook brood op de plank.

Zaterdag 19 mei

Ik heb geen weekenddienst bij mijn moeder: heerlijk! Ik slaap uit, ontbijt lang en lui en heb eindelijk tijd om wat leuks te doen met Kees. We hebben een gezellige avond met goede vrienden en we tellen onze zegeningen. Aan werken ben ik niet toegekomen, maar goed ook. Morgen is er een nieuwe dag.

Zondag 20 mei

Ik loop mijn agenda voor de komende week na. Morgenavond de bijeenkomst met de andere mantelzorgers. Fijn, even niet alleen zijn met al die zorg, en gehoord worden. En gelukkig heb ik morgen ook nog even tijd om mijn achterstallige werk in te halen, voordat ik dinsdag weer mijn moederdag heb.

Ondersteuning mantelzorg

Ondersteuning mantelzorg

12

Kerntaak 1

Ondersteuning mantelzorg

Mantelzorgondersteuning is de verzamelterm voor alle voorzieningen en diensten die de draagkracht van mantelzorgers vergroten en/of de draaglast verlichten. Mantelzorgondersteuning is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lokale overheid, zorgaanbieders, eerstelijns hulpverleners, zorginstellingen, welzijnsinstellingen, vrijwilligersorganisaties, verzekeraars, werkgevers en natuurlijk het Steunpunt Mantelzorg.

Het Steunpunt Mantelzorg biedt, naast de hulp aan mantelzorgers, ook ondersteuning aan alleenstaande hulpvragers die geen of (te) weinig gebruik kunnen maken van mantelzorg. Deze ondersteuning noemen we vervangende mantelzorg en binnen dit kader kunnen hulpvragers gebruik maken van de diensten vrijwillige thuiszorg en ziekenhuisbegeleiding. Waar in de cliëntcijfers gesproken wordt over cliënten betreffen deze cijfers mantelzorgers én alleenstaande hulpvragers. Begin 2009 is, ter voorbereiding op de invoering van het nieuwe cliëntregistratiesysteem 'MezzoRegistratie' het adresbestand van het Steunpunt Mantelzorg opgeschoond. In onderstaande tabel worden deze opgeschoonde cliëntcijfers per 31 januari 2009 weergegeven.

13

Aantal geregistreerde cliënten per gemeente

Gemeente	2008	2007
Maastricht	1.249	1.580
Eijsden	70	230
Gulpen/Wittem	97	
Margraten	99	
Meerssen	132	
Vaals	68	
Valkenburg aan de Geul	103	
Totaal	1.818	1.810

Gerealiseerde mantelzorgondersteuning

1. Informatie en advies

Mantelzorgers hebben behoefte aan informatie en advies op diverse gebieden, namelijk over mantelzorg in het algemeen, over ziekten, beperkingen, over het aanbod aan hulp en over regelingen. Zij krijgen tijdens een bezoek aan kantoor, tijdens een huisbezoek, per telefoon of e-mail antwoord van een mantelzorgconsulent op hun vragen in de vorm van informatie, advies of tips. Het Steunpunt Mantelzorg organiseert daarnaast regelmatig algemene informatiebijeenkomsten voor mantelzorgers en derden, zoals bijvoorbeeld 1e lijnshulpverleners, over het thema mantelzorg en mantelzorgondersteuning.

Informatie en advies mantelzorgers

14

	Telefoon	E-mail	Post	Huisbezoek/kantoor
Maastricht	1.302	1.685	1.173	397
Heuvelland	1.118	1.243	91	
Totaal	2.420	2.928	1.264	397

Totaal 2008: 7.009

Totaal 2007: 7.969

2. Begeleiding

De belasting van een mantelzorger verandert meestal in de tijd. De draaglast wijzigt bijvoorbeeld door de toename van het aantal taken of door de toename van de intensiteit van een bepaalde taak. Ook kan de draagkracht van een mantelzorger door bepaalde oorzaken tijdelijk verminderd zijn.

In een dergelijke periode van (dreigende) overbelasting, waarin de mantelzorger moeite heeft zijn zorgtaken goed te organiseren, biedt het Steunpunt Mantelzorg een begeleidingstraject aan. Een begeleidingstraject omvat meerdere persoonlijke gesprekken in de thuissituatie en/of op kantoor waarin informatie en advies, emotionele steun en praktische hulp centraal staan. De begeleiding kenmerkt zich door een individuele benadering; op basis van een plan van aanpak ontvangt de mantelzorger ondersteuning op maat.

3. Emotionele steun

Het omgaan met ziekte en veranderende toekomstperspectieven, veranderingen in de relatie met de zorgvrager en het geven van intensieve zorg aan een naaste gaat soms gepaard met hevige emoties. Aandacht voor deze emoties en hulp bij de verwerking ervan kan extra spanningen bij de mantelzorger voorkómen. Het geven van emotionele steun aan individuele mantelzorgers is in de praktijk veelal verweven met de functies informatie en advies, en begeleiding.

Het Steunpunt Mantelzorg biedt naast individuele ondersteuning ook lotgenotencontact voor mantelzorgers. Mantelzorgers hebben baat bij deelname aan deze maandelijkse groepsbijeenkomsten in Maastricht en Vilt waarin het delen van kennis en ervaringen, het geven en ontvangen van emotionele steun, herkenning en erkenning van de situatie en ontspanning centraal staan. De lotgenotengroepen worden begeleid door mantelzorgconsulenten. Voor deelname aan de lotgenotengroepen in Maastricht is in 2008 een wachtlijst ontstaan. De consulenten leveren verder een structurele bijdrage aan een andere vorm van lotgenotencontact; de Alzheimercafés van Maastricht, Valkenburg aan de Geul, en Gulpen/Wittem en het Euregionale Alzheimercafé, dat afwisselend plaatsvindt in Moelingen, gemeente Voeren en Eijsden.

Ontmoeting en ontspanning staan centraal tijdens de zogenaamde 'Manteluit-activiteiten' van het Steunpunt Mantelzorg. Tijdens deze ontspanningsactiviteiten kunnen mantelzorgers even afstand nemen en 'bijtanken'.

4. Educatie

De wet- en regelgeving in de gezondheidszorg verandert voortdurend. Ook het ziekteproces van de verzorgde vergt continue aanpassing van de mantelzorg. Mantelzorgers kunnen hierdoor regelmatig het gevoel hebben dat hun kennis en vaardigheden tekort schieten. Het Steunpunt Mantelzorg biedt hen themabijeenkomsten (bijvoorbeeld over het PersoonsGebonden Budget), cursussen en trainingen gericht op instructie (bijvoorbeeld tilvaardigheden en het juiste gebruik van hulpmiddelen), het omgaan met ziekte (bijvoorbeeld de cursus 'Omgaan met dementie') of gericht op de mantelzorg zelf (bijvoorbeeld de training 'Grenzen stellen' of 'Time-management').

Groepsbijeenkomsten voor mantelzorgers

	Maastricht	Heuvelland	2008
Informatiebijeenkomst	18 (363 pers.)	27 (421 pers.)	45 (784 pers.)
Lotgenotencontactgroep	17 (226 pers.)	9 (120 pers.)	26 (346 pers.)
Ontspanningsbijeenkomsten	4 (70 pers.)		4 (70 pers.)
Educatie	5 (75 pers.)		5 (75 pers.)

16

Totaal 2008: 80 (1.275 pers.)

Totaal 2007: 52 (961 pers.)

5. Praktische hulp

De mantelzorgconsulent en mantelzorgmakelaar nemen, wanneer de mantelzorg hier zelf (tijdelijk) niet toe in staat is, regeltaken over. De mantelzorg voelt zich gesteund en ontlast door deze overname van taken zoals het aanvragen van indicaties en/of het inzetten van professionele respijtzorg of thuiszorg, hulpmiddelen en budgetten. Hierdoor wordt voorkomen dat de mantelzorg overbelast raakt. Consulent en makelaar ondersteunen de mantelzorg ook als de zorg niet verloopt volgens gemaakte afspraken en/of wet- en regelgeving.

Zij behartigen de belangen van de mantelzorg en verzorgde. De zorgvrijwilligers van het Steunpunt Mantelzorg geven ook veel praktische hulp aan mantelzorgers en alleenstaande hulpvragers. Zij hebben veel van hun tijd gestoken in de Ziekenhuisbegeleiding van het Steunpunt Mantelzorg (591 inzetten).

6. Respijtzorg

Alhoewel veel mantelzorgers drempels ervaren bij het gebruik maken van respijtzorg, de overname van de mantelzorgtaken door een zorgvrijwilliger van het Steunpunt Mantelzorg, is het aantal inzetten (4.101) van een zorgvrijwilliger in de thuissituatie in 2008 toegenomen. Ook de zorgvrijwilligers werkzaam in Hospice Martinus hebben een behoorlijk steentje bijgedragen aan de zorg voor de bewoners en hun mantelzorgers (1.092 inzetten). Wanneer mantelzorgers en hun verzorgden behoefte hebben aan professionele respijtzorg, zoals dagopvang, ontvangen zij steun van de mantelzorgconsulent of mantelzorgmakelaar bij het vinden van de meest geschikte voorziening.

17

Respijtzorg en ziekenhuisbegeleiding

Vrijwillige thuiszorg	inzetten	uur
Maastricht	3.121	12.484
Eijsden	193	792
Gulpen/Wittem	144	576
Margraten	193	792
Meerssen	288	1152
Vaals	18	72
Valkenburg aan de Geul	144	576
Vrijwillige terminale thuiszorg	9	26
Ziekenhuisbegeleiding	591	2.468
Hospice Martinus	1.092	5.460

Totaal 2008: 5.793 inzetten / 24.398 uur

Totaal 2007: 4.265 inzetten / 15.725 uur

Speerpunten 2008

Speerpunten 2008
Ondersteuning mantelzorg

Invoering 'MezzoRegistratie'

Eind 2008 starten de voorbereidingen voor de invoering van een nieuw cliëntregistratiesysteem dat in opdracht van Mezzo (Landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg) is ontwikkeld: MezzoRegistratie. Veel tijd en energie wordt gestoken in het opschonen van het oude cliëntenbestand voordat alle gegevens rond de jaarwisseling worden geconverteerd naar het nieuwe systeem. Een grote mailing aan alle cliënten zorgt voor een verdere opschoning van het cliëntenbestand, zodat het Steunpunt Mantelzorg in januari 2009 voor het eerst kan werken met een volledig geautomatiseerd en 'schoon' registratiesysteem. In MezzoRegistratie worden alle contacten met cliënten, individueel of in groepsverband, zoals bijvoorbeeld de intakegesprekken, informatie en adviesgesprekken, en deelname aan themabijeenkomsten per gemeente bijgehouden. Het is voor het Steunpunt Mantelzorg en de gemeenten van groot belang meer inzicht te krijgen in de lokale en regionale behoefte aan en het gebruik van mantelzorgondersteuning. Ook voor de coördinatoren intensieve vrijwilligerszorg vormt MezzoRegistratie een flinke vooruitgang. Naast de registratie van alle individuele en groepsgewijze ondersteuningsactiviteiten voor zorgvrijwilligers, is het ook mogelijk om MezzoRegistratie een deel van de koppeling tussen hulpvraag en zorginzet te laten uitvoeren. Kortom, deze vooruitgang in automatisering is voor een groeiende organisatie, als het Steunpunt Mantelzorg een uitkomst!

Steunpunt Mantelzorg 12,5 jaar!

In het kader van de Dag van de Mantelzorg organiseert het Steunpunt Mantelzorg ieder jaar, een of meerdere activiteiten om een speciale groep mantelzorgers in het zonnetje te zetten. In 2008 wordt de viering van de Dag van de Mantelzorg, met als thema 'Mantelzorg is topsport' gecombineerd met de viering van het 12,5 jubileum van het Steunpunt Mantelzorg.

De jubileumviering wordt geopend met een symposium voor genodigden over de problematiek van ‘zwaarbelaste mantelzorgers’. Dankzij de steun van de gemeenten, de provincie en sponsors is het daarnaast mogelijk 300 zwaarbelaste mantelzorgers en alle zorgvrijwilligers te trakteren op een ontspannende musicalvoorstelling: ‘Trosse los! Humme oet’. Voorafgaand aan deze voorstelling reiken de wethouders van de gemeenten Maastricht, Meerssen, Margraten, Eijsden, Valkenburg aan de Geul, Gulpen/Witttem en Vaals tijdens een feestelijke bijeenkomst, de jaarlijkse mantelzorgprijzen uit aan 7 mantelzorgers uit de betreffende gemeenten.

Project ‘Jong zijn en zorgen voor iemand’

Het Steunpunt Mantelzorg is eind 2008 gestart met het project ‘Jong zijn en zorgen voor iemand’. Het project is gericht op de zorg voor jonge mantelzorgers. Dit zijn kinderen die opgroeien met een (chronisch) zieke ouder of broer/zus, die met veel zorg worden geconfronteerd, daarbij soms zelf ook zeer veel zorg bieden en die vaak de aandacht missen die kinderen in hun groei en ontwikkeling nodig hebben. In Nederland is 25% van de kinderen/jongeren, in de leeftijd van 4 tot en met 24 jaar, jonge mantelzorger (Mezzo, 2009). Het project van het Steunpunt Mantelzorg richt zich op jonge mantelzorgers in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar en bestaat uit de volgende 2 projectdelen.

1. ‘HotSpots; kookclubs voor jonge mantelzorgers’ met als doel de ontwikkeling van een lokaal en regionaal netwerk ‘Jonge mantelzorgers’ en de ontwikkeling en uitvoering van een structureel lotgenotencontact voor jonge mantelzorgers van 12 tot en met 18 jaar. Voor dit projectdeel is het Steunpunt Mantelzorg door Mezzo (Landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg) uitgekozen als pilot.

Deze pilot maakt deel uit van een landelijk project gericht op de ontwikkeling van een effectief, samenhangend ondersteuningsaanbod voor jonge mantelzorgers binnen de lokale ondersteuningsstructuur. De pilot is gestart op 1 oktober 2008 en wordt in het derde kwartaal van 2009 afgerond.

2. ‘Do you care; een lesprogramma over mantelzorg voor leerlingen in het voortgezet onderwijs’ met als doel zoveel mogelijk jongeren en hun begeleiders (docenten, mentoren, zorgcoördinatoren) in Maastricht en het Heuvelland te informeren over mantelzorg en de problematiek van jonge mantelzorgers en hen de weg te wijzen naar ondersteuning. Dit projectdeel is gestart in december 2008 en loopt tot eind schooljaar 2009 - 2010.

Project Kwaliteitszorg Mantelzorgondersteuning

Mantelzorgondersteuning is een belangrijke verantwoordelijkheid voor de gemeenten in het kader van de Wmo, prestatievelde 4. Het bieden van hoogwaardige kwaliteit is van groot belang, zowel voor de mantelzorgers/verzorgden zelf als voor de gemeenten (financiers) en de steunpunten (aanbieders). Het Steunpunt Mantelzorg is daarom eind 2008 gestart met een project gericht op het optimaliseren van de kwaliteit van mantelzorg (-ondersteuning). Samen met het Expertisecentrum Maatschappelijke Ondersteuning Limburg (EMOL) streeft het Steunpunt Mantelzorg ernaar het steunpunt als eerste zelfstandig steunpunt in den lande te voorzien van een HKZ-certificaat, waarbij tevens wordt voldaan aan de eisen die worden gesteld in het Kwaliteitsmodel van Mezzo. Inbreng van de landelijke infrastructuur in de vorm van expertise vormt een grote meerwaarde van dit project. Het Steunpunt Mantelzorg is daarom ook met dit projectvoorstel door Mezzo gekozen als pilot voor het landelijke kwaliteitsproject ‘Zicht op kwaliteit’. Ervaringen en resultaten die in Limburg worden opgedaan worden op deze manier gebruikt binnen de landelijke infrastructuur. Het project loopt van oktober 2008 tot 1 april 2010.

Vergroten bereik (verborgen) mantelzorgers

Op basis van de kernwaarden die uit een onderzoek bij de diverse doelgroepen van het Steunpunt Mantelzorg naar voren kwamen is eind 2008 gestart met de ontwikkeling en toepassing van een geheel nieuwe huisstijl. Na de keuze van het nieuwe logo is, uitgaande van de speerpunten uit het communicatiebeleidsplan, gestart met de ontwikkeling van nieuwe communicatiemiddelen voor de diverse doelgroepen van het Steunpunt Mantelzorg. De communicatiedoelen kunnen wat betreft de mantelzorgondersteuning als volgt worden geformuleerd:

1. het bewerkstelligen van herkenning van het begrip mantelzorg
2. mantelzorgers bewust maken van hun situatie waardoor ze beter keuzes kunnen maken en ondersteuning kunnen zoeken
3. positieve beeldvorming over het geven van mantelzorg
4. informatie verstrekken over het ondersteuningsaanbod in het algemeen en respijtzorg in het bijzonder
5. positieve beeldvorming over het gebruik van respijtzorg

22

De volgende communicatiemiddelen zullen in de loop van 2008 - 2009 ontwikkeld worden: website, Nieuwsbrief en foldermateriaal voor de mantelzorgers en derden, promotiematerialen voor informatiebijeenkomsten, cursussen en trainingen. Dit project loopt van april 2008 tot eind 2009.

*Samen denken.
Samen doen!*

Alzheimercentrum

Alzheimervereniging Heuvelland

Arthur Jansen Advies

Centrum Indicatiestelling Zorg

De Zorgondersteuner

EMOL

Ergonomic Consulting Bureau

gemeente Maastricht

gemeente Valkenburg aan de Geul

gemeente Gulpen/Wittem

gemeente Vaals

gemeente Margraten

gemeente Eijsden

gemeente Meerssen

GGD Zuid-Limburg

Groenekruis Domicura

praktijkondersteuners

huisartsen

Huis voor de Zorg

Integraal Kankercentrum Limburg

Klooster Paters Redemptoristen in Wittem

Lokale en regionale pers

MEE Zuid-Limburg

MEZZO

Mondriaan Zorggroep

Mosae zorggroep

Netwerk Palliatieve Zorg Heuvelland

ouderenbonden

*werken
informereren
trainen
faciliteren
verwijzen
structureren
financieren
scholen
adviseren
steunen
overleggen
ontwikkelen
bemiddelen*